

ÚSTŘEDNÍ
KNIHOVNA
ČVUT V PRAZE

VĚDECKÉ PUBLIKOVÁNÍ V PRAXI - efektivní podpora výuky

Iva Adlerová <http://orcid.org/0000-0002-6287-9212>

Ludmila Tichá <http://orcid.org/0000-0002-4029-1100>

Informační podpora

Uživatelé se potřebují učit nejen informace vyhledávat a získávat, ale i třídit, používat a sami vytvářet kvalitní obsah:

- ▶ rozlišovat, po stránce obsahu i formy,
- ▶ analyticky i synteticky zpracovávat,
- ▶ korektně a správně citovat,
- ▶ sami své původní vědecké výstupy úspěšně publikovat.

Informační podpora

Pre- i postgraduální studenti pracují na výzkumných projektech, jsou spoluautory nebo hlavními autory prací zveřejňujících výsledky jejich výzkumu, potřebují informace v každém kroku informačního a publikačního cyklu

⇒ v principu = B2C komunikace, je třeba stále aktualizovat zpětnou vazbu, znát spokojenost uživatele a jeho aktuální potřeby a flexibilně přizpůsobovat obsah i formu služeb,

⇒ jednou z nejefektivnějších forem učení je praxe, trénink, kdy lektor má teoretické i praktické zkušenosti v daném oboru.

Informační podpora

Zdroje informací pro začínající autory:

- ▶ školitelé, kolegové – praktické rady, odpovědi na otázky, přesně oborově zaměřené x subjektivní zkušenost,
- ▶ výuka informační gramotnosti – spektrum všech potřebných témat, teorie plus cvičení, e-learning, doplněné možností individuálních konzultací x riziko nižší efektivity u témat, která nejsou v daném čase pro studenty aktuální
 - ⇒ přizpůsobování výuky „na míru“,
- ▶ vlastní zkušenost s průběhem publikačního procesu v různých rolích
 - ⇒ spolupráce s redakcí univerzitního recenzovaného časopisu.

Publikační proces

Z pohledu autora:

- ▶ práce na projektu – vyhledávání informací – práce se zdroji, rešerše,
- ▶ požadavky na publikování, šíření a archivaci,
- ▶ výběr titulu (hodnocení publikací, evaluační databáze, predátorské tituly a konference),
- ▶ podmínky publikování – licence vydavatele, podmínky autoarchivace,
- ▶ pokyny pro autory,

Publikační proces

Z pohledu autora:

- ▶ vlastní psaní článku – struktura a členění, smysl a účel jednotlivých částí publikace, PID, citování, publikační etika, plagiátorství,
- ▶ způsob komunikace s redakcí – zaslání příspěvku a dalších náležitostí,
- ▶ pravidla peer-review procesu,
- ▶ pravidla postrecenzní komunikace před vlastním publikováním,
- ▶ možnosti zviditelnění publikované práce.

Publikační proces

Z pohledu redakce:

- ▶ primární posouzení – jak jsou hodnoceny formální a obsahové náležitosti příspěvku,
- ▶ kontrola původnosti příspěvku,
- ▶ posouzení redakční radou,
- ▶ peer-review proces,

Publikační proces

Z pohledu redakce:

- ▶ postrecenzní proces – editace, sazba, proofreading,
- ▶ datum přijetí x datum publikace, potvrzení o přijetí publikace,
- ▶ publikování,
- ▶ management časopisu – evaluace, etické zásady, autocitace – autorské i časopisu.

Možnosti propojení výuky a redakce

Zkušenosti z práce redakce dvou univerzitních recenzovaných vědeckých periodik, která je součástí Ústřední knihovny ČVUT:

⇒ student má možnost vyzkoušet si práci v různých rolích, konzultovat postupně v rozšířené míře jednotlivé kroky práce na publikaci

z pozice:

- ▶ autora,
- ▶ recenzenta – garance školitele,
- ▶ editora – oborové zaměření,
- ▶ typografa.

Výhody pro studenty v pozici autorů

Začínající vědci, autoři s nedostatkem zkušeností, „nevědí, co všechno potřebují vědět“

- ▶ mohou se obrátit na knihovnu v okamžiku, kdy se setkají s konkrétním problémem, nejčastěji s rešerší a citováním zdrojů,
- ▶ knihovník/editor má možnost na základě zkušenosti pokládat cílené otázky a pomoci autorovi zmapovat bílá místa – odpovídá pak na další otázky autora, přímo k tématu,
- ▶ knihovník/editor zjistí, zda autor četl pokyny pro autory, popřípadě mu vysvětlí, jaké to má výhody,
- ▶ editor – může poradit se způsobem zadání příspěvku – redakce používá standartní redakční systém OJS, který používá řada časopisů, autoři pak znají zobecnitelná pravidla pro zadávání příspěvku,

Výhody pro studenty v pozici autorů

- ▶ autor dostane podrobné informace o tom, co se s příspěvkem děje poté, co jej do systému zadá,
- ▶ může klást otázky k recenznímu řízení a v rámci etických pravidel dostane i odpověď („single blind“ peer-review),
- ▶ po obdržení výsledku recenzního řízení a komentářů recenzentů může požádat o nápovědu v rozsahu možností redakce (mimo odbornou stránku věci), jak rozumět formálním připomínkám, jak zpracovat revidovanou verzi a jak psát odpověď recenzentům,
- ▶ pokud je třeba, dostane k dispozici editovanou verzi a v každém případě proofreading,

Výhody pro studenty v roli editorů

- ▶ někteří studenti mají možnost pracovat externě na pozici editora, podepisují prohlášení o ochraně citlivých údajů,
- ▶ získají zkušenost s tím, jak vidí došlý příspěvek redakce, vidí typické chyby autorů a svou zkušenost zhodnotí jako autoři i zprostředkovaně pro své kolegy,
- ▶ získají představu o tom jak ne/komunikovat s redakcí
„Vážená redakce, rozhodli jsme se, že připomínky recenzentů nebudeme zapracovávat, protože by v článku bylo příliš mnoho technických detailů a budeme článek publikovat ve stávající podobě.“ (studenti doktorského studia, 7/2017),

Výhody pro studenty v roli recenzentů

- ▶ někteří PhD studenti mají možnost vyzkoušet si roli recenzenta,
- ▶ je požadována garance školitele (redakční systém obsahuje databázi recenzentů s možností hodnocení kvality vypracované recenze),
- ▶ student získá zkušenost z jiného úhlu pohledu, představu o tom, co je skutečně podstatné při psaní dobré publikace,
- ▶ editor – publikující autor a recenzent – přináší další zkušenosti ze zákulisí redakční práce, strategie časopisů pro udržení a zvyšování hodnocení v evaluačních databázích.

Zkušenosti a náměty

- ▶ Studenti potřebují informace k publikačnímu procesu i rozšíření znalostí odborné angličtiny, oborově specifických termínů
 - ⇒ propojení obou požadavků podle úrovně studentů.
- ▶ Editor – publikující autor a recenzent – práva na straně autora, etika na straně recenzentů a vydavatelů, obchodní modely vědeckého publikování
 - ⇒ pro studenty zasazení publikačního procesu do širšího kontextu.
- ▶ Intenzivní spolupráce s jednotlivými fakultami a pracovišti
 - ⇒ komunikace přímá i na základě pozitivních doporučení.

<http://www.knihovna.cvut.cz>

Děkujeme Vám za pozornost a přejeme Vám mnoho úspěchů.

Iva Adlerová

iva.adlerova@cvut.cz

Ludmila Tichá

ludmila.ticha@cvut.cz

